

Een twitcher rukt uit bij een vogelalarm

Zodra ergens een zeldzame vogel opduikt, spoeden honderden twitchers zich erheen. Het is een sport om zo veel mogelijk soorten gezien te hebben.

Door onze redacteur ARJEN SCHREUDER
 MAASTRICHT, 1 DEC. Opgetogenheid onder vogelaars. „Ja!”, klinkt het. „Ik heb hem!” Geroezemoes van spieders die nog niets hebben gezien. „Hij zit links van het laatste gat in de berg, daar boven die richel, naast dat witte stuk steen.” Er wordt gedrongen. Iemand klaagt over die „stomme boompjes” die het vrije zicht belemmeren. „Mag die schouder weg?”

Dertig vogelaars staan op de Sint Pietersberg in Maastricht, aan de rand van de mergelgroeve, met uitzicht op de Oehoevallei. Uitgerust met verrekijkers en telescopen hebben ze uren gewacht. Nu wordt hun geduld beloond. Het is vier uur 's middags. Op enkele honderden meters afstand zit de rotskruiper. In de lens niet groter dan „een muggenscheetje”, maar toch onmiskenbaar de vogel die normaal gesproken in het hooggebergte verblijft en als door een wonder hier is beland. „Hij loopt. Floep floep”, zegt een vrouw. „Ja, hij deed hups”, zegt een ander. „Met een flappertje.”

Deze vogelliefhebbers zijn twitchers, een groeiende groep mensen die uitrukt zodra melding wordt gemaakt van een zeldzame soort. Zij laten werk en gezin achter om een vogel te spotten. Sander Polling is samen met zijn vriend Stefan Vermeulen uit Utrecht naar Maastricht gereisd. „Ik had een dagje vrij”, zegt Polling, die bij een tankstation werkt. Zijn vriend is als webdesigner eigen baas. „Ik ben niet zo fanatiek, maar dit was een unieke kans om deze rotskruiper te zien.” Dietrich Meijer uit Vlagtwedde in Oost-Groningen is vanochtend om vijf uur opgestaan. Hij was om tien uur in Zuid-Limburg. Nu is het vier uur 's middags. Meijer is opgelucht. „Vorig jaar ben ik hier vergeefs naartoe gereden om de rotszwaluw te zien. Je kunt niet altijd geluk hebben. Dit is mooi.”

Twitchen is een manier van leven. Een sport. Ooit waren er enkele tientallen soortenjagers. Die brachten elkaar via een telefooncirkel op de hoogte. Later kwam de semafoon van de Dutch Birding Association (DBA) in zwang. Inmiddels staan de meldingen op websites en krijgen honderden liefhebbers een waarschuwing via hun mail. De beste twitchers staan op twee ranglijsten. De oudste lijst is die van de DBA, dutchbirding.nl, en sinds een paar jaar bestaat ook de site waarneming.nl.

Lijstaanvoerder van de DBA-ranglijst is Gerard Steinhaus. Hij heeft in ruim dertig jaar 460 vogelsoorten gescoord. Zijn laatste twee soorten moeten nog worden erkend door deskundigen van Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna. Het gaat om de kuifzaagbek, een eend waarvan moet worden vastgesteld dat hij niet een ontsnapte vogel is geweest, en de

Vogelspotters ('twitchers') in actie in de Oehoevallei bij Maastricht. Vorige week werd daar de zeldzame rotskruiper gesignaleerd. Foto Chris Keulen

noordse waterlijster, een Noord-Amerikaanse vogel die bijna drie maanden geleden opdook op Vlieland. In totaal zijn in Nederland vijfhonderd soorten waargenomen.

Gerard Steinhaus werkt bij de Vogelbescherming Nederland. „Hier heerste meer begrip dan bij de gemiddelde werkgever”, zegt hij. Hij krijgt meestal wel toestemming om bij een vogelalarm te vertrekken. „Alleen als ik in vergadering zit met externe contacten, is het lastig”, zegt hij. Steinhaus is getrouwd en heeft twee kinderen.

‘Hij loopt. Floep floep.’
 ‘Ja, hij deed hups, met een flappertje’

Gesprek tussen twee twitchers

Die verlenen volgens hem alle medewerking als hij er weer op uit trekt. „Dat gaat in goed overleg.” Hij gaat ook gewoon op vakantie, zij het niet in het voorjaar en na jaar. Dat hij de ranglijst aanvoert, vindt hij niet zo belangrijk. „Ik heb ook heel lang niet bovenaan gestaan, en toen was ik niet minder gelukkig.”

Nederland telt naar schatting vierhonderd twitchers. De groei valt te verklaren uit de beschikbaarheid van technische middelen. Voorzitter Arjan van Egmond van de Dutch Birding Association:

Zeer gewild bij vogelaars: de rotskruiper. Foto Johan Bos

„Vroeger maakte iemand een foto van een gekke, rare vogel en kon je pas na een week, als het fotorolletje was ontwikkeld, vaststellen dat het inderdaad een zeldzame vogel was. Nu heeft iedereen goede apparatuur met informatie die je meteen kunt verzenden. Iedereen loopt met een mobieltje met internet.” Maar wat maakt het twitchen zo leuk? De vogelaars geven verschillende antwoorden. Het is aantrekkelijk door de vele soorten. „Ga maar eens zoogdieren in het wild spotten. Dan ben je snel klaar”, zegt Sander Polling. Vogels

kijken is relatief gemakkelijk. „Vlinders zie je alleen 's zomers”, zegt Steinhaus. „Vogels zijn er altijd en overal.”

Nederland is bovendien een geschikt land. Het telt veel verschillende landschappen die vanuit het midden van Nederland bijna allemaal in twee uur te bereiken zijn. In het algemeen appelleert het twitchen ook aan een „oerinstinct”, zegt DBA-voorzitter Van Egmond. „Het geeft een kick. Mij ook. Vroeger waren mannen trots als ze een vogel hadden neergeschoten. Nu vinden ze het mooi

De 'most wanted list' van fanatieke vogelaars

Fanatieke vogelaars worden 'twitchers' genoemd. De term 'twitchen' is overgenomen uit het Engels en betekent onder meer 'vogels observeren'.

Veel twitchers hebben de pech gehad ooit een zeldzame soort te missen. Deze soorten worden blokkers genoemd. Dat gold bijvoorbeeld voor de rotskruiper. Die werd 20 jaar geleden gezien in Amsterdam en sindsdien niet meer. Tot vorige week, toen die in Limburg gesignaleerd werd.

Op basis van de vogelsoorten die verschillende toptwitchers (nog) niet gespot hebben in Nederland, is een lijstje te maken van gewilde soorten.

In willekeurige volgorde gaat het om de volgende soorten:

- Kortbekzeekoet
- Grijs gors
- Amerikaanse zee-eend
- Keizerarend
- Wilsons stormvogeltje
- Kalanderleeuwerik
- Donsstormvogel
- Bartrams ruiter

Toptwitcher Gerard Steinhaus is een van de weinigen die een kortbekzeekoet in Nederland hebben gezien. Op 4 februari 1979 op de Brouwersdam in Zeeland. Zijn belangrijkste misser is Bartrams ruiter. „Die was in 1995 op de Maasvlakte. Ik had een vogelkijkweekeinde op Vlieland en kon er niet op tijd komen.”

om er een te zien.” Ook de bekende vogelaar Nico de Haan begrijpt wel wat twitchers drijft. „Ik zelf zal er niet snel voor in de auto springen. Maar het is natuurlijk een sport. Met competitie en status als je veel soorten hebt gezien. Dat is gewoon leuk.”

Het twitchen leidt tot meer kennis en tot enthousiasme voor de natuur. Dat vinden de meeste vogelaars gunstig. Maar twitchers willen ook nog weleens vogels verstoren en natuurterreinen vertrapen, zegt Ruud Foppen van Sovon Vogelonderzoek Nederland. En de

sport moet niet afleiden van de zorg voor vogels in het algemeen. Door als een van de zeventuizend vrijwilligers in Nederland mee te doen aan tellingen bijvoorbeeld. „Je kunt ook van vogels genieten door ze te tellen. Tellers hebben vaak fantastische ervaringen.”

Foppen is geen twitcher. „De massaliteit staat me tegen. Met z'n allen reizen naar dat ene dorp op dat eiland naar de eerste straat rechts om in dat achttertuintje van een wijkje naar die ene vogel te kijken, nee. Ik trek er liever zelf op uit, met een stel vrienden.”